

[Justitsministeren.]

felovs kapitel 12 og 13, femtekolonneoven, idet angiveri i medfør af § 102, stk. 3, kun når gerningsmanden har indset, at nogen ved angiveri blev udsat for sådanne følger, kan medføre højere straf end fængsel indtil 16 år.

Overfor den betragtning, der har været anført, at den fulgte benådningspraksis svækker den generalpræventive virkning af straffetruelsen overfor personer, der under en fremtidig tilsvarende situation kunne befrygtes at ville begå landssvig, må det være rimeligt at pege på, at man herved overser virkningen i denne henseende af et retsopgør, der omfattede 78 dødsdomme, hvoraf 46 eksekveredes, og frihedsberøvelse i kortere eller længere tid for ca. 14 000 personer.

Den kurs, som her i landet har været fulgt med hensyn til benådningspraksis, er ikke uden sidestykke i andre lande. Tilsvarende retningslinier har således været fulgt i Norge, hvis forhold vi har bedst kendskab til, og med hvilket en sammenligning derfor bedst lader sig gennemføre. Efter de oplysninger, som foreligger, sidder der nu kun 40 landssvigere i de norske fængsler, og disse er alle enten dømt til livsvarigt fængsel eller benådet efter idømmelse af livsstraf. Så vidt det er mig bekendt, er der i Norge blevet afsagt 45 dødsstrafdomme, omfattende også 15 tyske krigsforbrydere, og der er efter det oplyste fuldbyrdet 38 dødsdomme. Når der nu kun hensidder 40 fanger, vil det efter de oplysninger, der foreligger, sige, at 39, der oprindeligt er idømt livsvarigt fængsel eller benådet dertil, samt 65 landssvigere, hvis straf var 16—20 års fængsel, heraf 50 med 20 års fængsel, i dag er løsladt efter benådning. Skønt en sammenligning mellem de domme, der er afsagt i de to lande, selvsagt er vanskeligt gennemførlig, tror jeg at turde sige, at de norske domme på ingen måde har bedømt de begåede strafbare forhold, som også i Norge ofte har været overordentlig grove, lempeligere, end tilfældet har været her i landet.

I anledning af den iøvrigt rejste diskussion om forholdet til den praksis, der følges ved behandlingen af almindelige kriminelle livstidsfanger her i landet, skal jeg oplyse, at

disse er blevet benådet efter et kortere eller længere tidsrum. Fra 1942 til udgangen af 1953 er der benådet 18 personer, der har været dømt til fængsel på livstid, herunder også en, der har været dømt til døden efter den gamle straffelov. Disse benådningspraksis er gennemført efter en afsoningstid, der varierer fra 8 til nogle og tyve år. I to tilfælde er benådning dog først sket senere — efter 27 og 34 års forløb — hvilket dog skyldes ganske særlige forhold.

Alle kan vel være enige om, at en til det yderste gennemført fastholden af afsoningens livsvarighed heller ikke i de her omhandlede tilfælde vil være mulig.

I Sverige har man den regel, at prøvelsladelse af livstidsfanger kan ske efter afsoning af 10 års straffetid.

Med henblik på fremtiden vil jeg gerne sige følgende:

Den uro, som den fulgte benådningspraksis har fremkaldt, og som jeg omtalte i begyndelsen af min tale, har foranlediget regeringen til at tage hele problemet op til fornyet overvejelse. Regeringen mener, at fremtidige benådningspraksis som hidtil kun kan finde sted efter indgående overvejelse og undersøgelse i hvert enkelt tilfælde, således at der lægges vægt på den idømte strafs størrelse, grovheden af de forbrydelser, der er begået, og de om den pågældendes personlige forhold og udvikling foreliggende oplysninger, derunder særlig, om sikkerhedshensyn gør hans løsladelse utilrådelig. Da de tilbageværende fanger er de sværere og sværest belastede, må spørgsmålet om forbrydelsernes objektive grovhed ved benådningsgagernes behandling komme endnu stærkere i forgrunden. I den forbindelse bemærkes, at ankenævnets funktionsperiode udløber i juli 1954.

Det er ikke regeringens agt at søge hjemmel til dets fortsatte funktion, idet de spørgsmål om genoptagelse og eventuelt også spørgsmål om anketilladelse, der er henlagt til dets afgørelse, nu må kunne henlægges til den særlige klageret, der i andre sager træffer afgørelse om spørgsmål om genoptagelse. Når der måtte opstå spørgsmål om benådning af nogen af de tilbageværende strafafsonere, dømt i medfør af straffelovstilletilægget, vil man indhente erklæring fra anklagemyndigheden og den ret, som i sidste